

לקוטי שיחות
PROJECT
LIKKUTEI
SICHOS

טור ליקוט

הרב מנחם מענדל רייצס

חלק טז | ויקרא | שיחה ד'

נהג הרבי לקיים התוועדות בכ"ף מנחם אב, יום ההילולא של אביו הגאון והמקובל רבי לוי יצחק נ"ע. התוועדות זו היתה יוצאת-דופן (ויש שכינו אותה: 'א נגלה פארבריינגען'...), בכך שבהתוועדות זו הרבי לא אמר 'מאמר' דא"ח, ובשנים הראשונות אף היה נכנס ללא 'גארטל'.

עיקרה של ההתוועדות היה 'סיום מסכת', כנהוג ביארצייט. בחלק מהשנים היתה ההקפדה שה'סיום' יהיה מיד בתחילת ההתוועדות (וכך נכתב ב'ספר המנהגים' ע' 100: 'כשחל בימות החול – מסיים מסכתא בתחלת ההתוועדות'), ולפעמים ה'הדרן' היה ארוך ו'התפשט' כמעט על כל ההתוועדות.

בשנת תשל"ב סיים הרבי את מסכת 'תענית', כשהוא מטעים שקרוב לסיומה של המסכת מדובר על התאריך של כ"ף אב – בקשר ל'קרבן העצים'. הרבי דן והעמיק במחלוקת של רבי (רבינו הקדוש, רבי יהודה הנשיא) ורבנן בענין 'קרבן העצים', וחדש אז 'לשיטתיה': סברא אחידה שאפשר לראות בכמה מחלוקות – בנושאים שונים – שבהן חולק רבי על חכמים.

לקראת ש"פ ויקרא תשל"ז נערכו הדברים והוגהו – וזו השיחה השבועית ('לקוטי שיחות' חלק יז, שיחה ד' לפרשת ויקרא). השיחה ארוכה ומורכבת, ובשורות הבאות ננסה להביא 'טעימה' קלה.

*

ביחס למצות קריאת שמע מצינו מחלוקת (ברכות יג, א): "קריאת שמע ככתבה, דברי רבי; וחכמים אומרים, בכל לשון". השאלה היא האם אפשר לקיים את מצות 'קריאת שמע' בתרגום לשפה אחרת, או שבהכרח להיצמד ללשון הקודש המקורית.

לפי ההסבר שבשיחה, המחלוקת מתבססת על שאלה כללית: כאשר לפנינו לשון מסויימת, האם בהכרח לתפוס אותה במשמעותה הפשוטה והמלאה, או שאפשר 'לקלף' את המעטפת הפשטנית והשלימה, ולהסתפק בכך שיש לנו את התוכן הפנימי, גם אם לכאורה הוא חלקי.

רבי סבור כאופן הראשון, ולכן לדעתו אין חכמות, וכדי לקיים את מצות 'קריאת שמע' בהכרח לקרוא את הפרשה כמות שהיא; אך רבנן סוברים שגם כאשר יש לפנינו תרגום של הפרשה בשפה אחרת, זה מספיק בהחלט, כי התוכן קיים.

בכך מוסברת גם מחלוקת בנושא אחר לגמרי - מצות הישיבה בסוכה. לדעת רבי, "כל סוכה שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות – פסולה" (סוכה ג, א), כי המצוה היא שהסוכה תהיה במקום בית, ולכן צריך שטח מינימלי הראוי להיקרא בית; אולם רבנן חולקים ואומרים: "אפילו אינה מחזקת אלא ראשו ורובו – כשרה". לדעתם, די בכך שבאותו רגע שבו האדם יושב בסוכה הוא 'מרגיש בבית', למרות שאין כאן 'בית' במובן הפשוט והמלא.

ועתה לביאור המחלוקת בענין 'קרבן העצים'. מהפסוק בפרשת ויקרא (ב, א) "ונפש כי תקריב קרבן מנחה" – שהמלה 'קרבן' נראית כמיותרת, כי היה אפשר לומר בקיצור 'ונפש כי תקריב מנחה' – לומדים חז"ל (מנחות כ, ב. קו, ב) לרבות סוג חדש ונוסף של 'קרבן' שהיחיד יכול להביא: עצים.

ובכן, נחלקו רבי ורבנן באופיו של 'קרבן העצים': לדעת רבי, "עצים קרבן הם, טעונין מלח וטעונין הגשה .. טעונין קמיצה". כלומר, כשיהודי מתנדב עצים כקרבן, נוהגים בהם כקרבן מנחה של ממש – מולחים את העצים לפני הקרבתם, ועושים בהם את הפעולות של 'הגשה' ו'קמיצה';

רבי לשיטתו, שהמושג 'קרבן עצים' מתפרש כפשוטו ובאופן מלא - קרבן ככל הקרבנות. אולם רבנן סוברים שאין הכרח להיצמד ללשון 'קרבן' בכל הפרטים; די בכך שהעצים עולים על המזבח ומבעירים אותם על המזבח, וזה מספיק כדי להחשיבם 'קרבן', גם אם לא הוספנו להם מלח ולא עשינו את הפעולות שעושים בקרבנות הרגילים.

*

בשיחה 'שלנו' מתפרשות עוד ארבע מחלוקות שבהן מעורב 'רבי' בדרך דומה, ולאחר שנים מספר - בשנת תשמ"ה - הוסיף הרבי ופירש מחלוקת נוספת של רבי ורבנן לפי אותו מהלך של 'לשיטתיה', והדברים נדפסו ב'לקוטי שיחות' חלק כז שיחה א' לפ' ויקרא (ע' 4).

מחלוקת זו – השמינית במספר – שייכת אף היא לענין הקרבנות שבפרשת השבוע. המשנה (מנחות קז, ב) קובעת שמי שנדר קרבן גדול והביא קטן – לא יצא ידי נדרו; אמנם במקרה שנדר קטן והביא בפועל גדול, כגון שנדר עגל והביא שור – נחלקו רבי ורבנן: רבנן אומרים ש"יצא", ואילו רבי סבור ש"לא יצא".

רבי, בהתאם לשיטתו הכללית, סבור שהנדר מוגבל ומוגדר באותה לשון מדוייקת שהאדם הוציא מפיו, וכיון שהוא נדר ואמר את המלה 'עגל', הוא צריך לקיים זאת במובן הפשוטני והמלא של המלה – עגל קטן ולא שור גדול;

אולם רבנן סוברים שאפשר 'לקלף' את המעטפת הפשוטנית ולהסתפק בקיומו של התוכן הכללי. ובענינו, נכון שהאדם בפועל הוציא מפיו את המלה 'עגל', אבל בעצם היתה כוונתו לנדר קרבן ממין הבקר (וזה שאמר דוקא 'עגל' הוא מסיבה צדדית, מפני שבאותו רגע לא חשב שיצליח להביא 'שור' היקר יותר); ולכן אין הכרח להיצמד למלה המדוייקת שהוציא הנדר מפיו, והוא יכול גם להביא שור ולצאת ידי נדרו (אמנם יש לציין, שלפי המבואר בשיחה, גם רבנן מודים שלכתחילה יש לו להשתדל ולקיים את מוצא פיו במדוייק ולהביא 'עגל', יעויין שם).

***